Ч. 58 Четвер 13 (25) марта 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і **Администрация**: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Конець виборів.

Вчера закінчили ся в нашім краю вибори послів до Ради державної тіснійшими виборами двох послів з міста **Львова**. Участь виборців при сім голосованю була незвичайно велика, більша як при перших виборах, а аґітация вела ся така, якої ще доси мабуть Львів нїколи не видїв. Обі партиї старали ся перевисшити себе концептами і способами аґітациї, а виразом того були плякати, котрих мабуть ще нїколи так богато не розліплювано у Львові як при сих виборах.

До тіснійшого вибору ставало чотирох кандидатів: др. **Пєнтак** і др. **Дулемба**, кандидати польского центрального комітету і пп. др. **Леваковский** та Реваковичем з партиї людової. Голосувало 5530 (при першім виборі дня 18 с. м. 5338). Абсолютна більшість 2766. Вибрані послами др. Володислав **Дулємба** 3124 голосами і др. Леонард **Пєнтак** 2957 голосами; — др. Леваковский дістав 2501, Ревакович редакт. „Kurj. Lwow.“ 2361 голосів.

На тім закінчено вибори.

Нинї, в середу по полудни має відбути ся у Відни нарада міністрів під проводом Є. Вел. Цїсаря, на котрій буде уложена престольна бесїда, яку виголосить Монарх в понедїлок дня 29 с. м. на принятю нової Ради державної. Сего тиждня мають бути оголошені також іменованя нових членів Палати панів. Зачувати, що межи іменованими будуть пп. Залеский, Гоґенварт, Кінбурґ, др. Ріґер, Бер і др.

Як жиє ся Русинам на Угорщинї.

Черновецка „Буковина“ дістала допись з угорскої Руси, в котрій автор дописи, Гїядор Стрипский так пише:

Хто з угорских Русинів прийшов до сьвідомости своїх национальних обовязків, тому дуже гірко бачити, що у нас, особливо між молодїжю, майже зовсїм нема людий, що хотїли би і вміли би взяти свій нарід в опіку. У нас такі сумні обставини, що годї відгадати, коли Русин дізнає ся, що він Русин. Тільки сил маємо, тілько письменників руских і мадярских, але відколи Корятович приїхав на Угорщину, по нинїшний день нїхто не займав ся народом і єго просьвітою, так як би треба. У нас не можна чути бесїди про те, як би тут на земли здобувати способи до житя, щоб не лиш на посмертне але й на земне житє людий приготовити. Ми жиємо у темнотї, вї — веґетуємо, мужики так само як і інтелїґенция. Від ослаблення душі і тїла ми не годні прийти до почутя, які обовязки маємо против себе і против братів і ближних наших, які обовязки маємо як горожани супротив горожан і як люди супротив людий. Гасло „добрымъ мадяромъ быти“ — то в нашої інтелїґенциї перше дїло і остатне; хто сам добрий патріот-мадяр, той і сповнив всї свої обовязки. З того гасла виходить, що нарід має ся і дальше держати в темнотї. Угорска держава любить числити ся до західно-европейских держав, але проте терпить у себе такі відносини, що перед азиятскою Японїєю повинна би почервонїти ся. Та се вина лише з одного боку.

З другого боку винні наші проводирі. Не можна ту винувати нїкого другого, лише наше духовеньство, бо оно становить всю нашу інтелїґенцию. Другі Русини, не сьвященики, затають свою рускість і уважають себе лучшими патріотами нїж ті, що ще доси не кинули кирилицї в кут. Я не можу собі й подумати, як наші „аристократи“, що народну мову не хотять признати за лїтературну, годні бути зі своїм сумлїнєм в порядку, коли зовсїм інакше роблять, нїж те серце диктувало-б; я не годен і придумати, як они розуміють слова: „люби ближнього свого, як самого себе“.

Бо певна річ, що причин бідноти нашого народу богато: природа, байдужність правительств, недбалість інтелїґенциї, жиди і т. д. Але й се певне, що найголовнїйшою причиною нашої бідноти, то темнота. А хто до того довів? Той, хто помимо свого обовязку не навчив народу, як він має жити відповідно законам сумлїня і людскої гідности. Так хто дав причину до материяльного і морального упадку нашого народу, на того голову паде — бо мусить падати — тягар тої вини, що ту пів міліона Русинів жиє як звірі.

Дійшло до того, що само правительство мусить про нас дбати і вже починає дбати; а ваше духовеньство, наша інтелїґенция руска — бо иньшої не маємо — не знає, чому жиє в таких нещасних обставинах, у такій нужді: чому не може жити інакше, відповідно до своїх студий, чому не може видобути ся з того духового і материяльного упадку, що з тілом при-

5)

Футра і зьвірята, що їх дають.

III.

(Дальше)

То само, що Штелер про полярного лиса на островах Берінґа, розповідає також Паєр про полярного лиса у всхідній Ґренляндиї. Він каже: Полярний лис з рідкими виїмками має дуже мало тої хитрости, якою відзначає ся наш лис. Лїтом живить ся головно леміпґами (рід вандруючих миший); впрочім їсть, що єму попаде ся. Европейский лис дуже не любить чоловіка близько себе; ґренляндский лис противно; всюди пхає ся до чоловіка, бо має надію, що коло него щось і єму дістане ся. Він перший, що по скінченім польованю біжить подивляти чоловіка і ділити ся єго добичею та стягати в ночи із саний ренове мясо. Підчас подорожи іде він за чоловіком сьвітами а в ночи ревідує єму всї єго мішки з запасами; стає ся так вілзливий, що не можна відогнати ся від него.

Полярного лиса ловлять всїлякими способами, стріляють єго, закладають на него сїти і сильця або зелїзка, або таки убивають друч-ками. Один рід ловлї єсть особливо цїкавий. Коли упадуть великі снїги, то полярний лис робить собі в них нору і лежить в нїй. То пора, коли Остяки і Самоєди найбільше на него полюють. Широкими лопатами з ренових роґів викопують єго з нори, ловлять за хвіст і з цїлої сили бють головою об землю та забивають. Мисливий зараз спізнасть, чи в якій норі єсть лис. Він прикладає ухо до нори, а лопатою гребе в снїгу; спячий лис будить ся від того і зачинає голосно зївати та пчихати. Крім чоловіка має полярний лис ще двох ворогів а тими суть білий медвідь і морский орел. Сей послїдний піднесе лиса високо в гору а відтак пускає на землю і убиває.

Наконець єсть ще третий рід лиса, що дає нам футра, а то лис **степовий** або **корсак**. Він єсть значно менший від нашого простого лиса і має що найбільше 60 центиметрів довготи; сам хвіст єсть на 35 центиметрів довгий. Барва єго волоса зміняє ся також, але не так визначно як у простого лиса. Сьвіжо виросший лїтний волос єсть червонавий, але пізнїйше стає половий. Корсак жиє лиш на степах около Каспійского моря аж глубоко в Монголию. Він не робить собі власних нор, лиш днює і ночує під голим небом або лїзе в нори бобаків; живить ся головно мишами, а відтак жабами, ящірками, саранчею, та й птицями, коли де які єму попадуть ся. Кожа єго дає мягоньке, густе і тепле футро і длятого особливо Кірґїзи дуже радо на него полюють. Єго ловлять або в лапки або в сїти, котрі закладають перед норою, а найчастїйше гонять псами. Татари вичують також соколів, котрі єго ловлять. Згадані повисше племена доставляють річно по 50.000 кож з того лиса а богато й самі зуживають. Більша часть кож сих лисів іде через Кіяхту до Хіни. Кожі платять ся по 1 зр. 20 кр. до 2 зр.

В новійших часах стали уживати ся два роди футер, котрі задля своєї краси і доброти мають досить велику вартість і добре платять ся, а котрих нам дають зьвірята так дивні будовою свого тїла і деякими своїми прикметами, що дуже цїкаво буде дещо ширше о них почути. Суть то **скунк або вонячий борсук** і **шур торбач або опосум**. Скункові футра суть так добрі, що могли би рівнати ся з соболїми, як би лиш можна так зробити, щоби они не воняли страшенно. Мимо того появляє ся на торгах дуже богато кож скункових походячих головно з середної Канади і з північних сторін Сполучених Держав північної Америки. Кожі продавано по 5 зр., найкрасші і чорні по 12 до 15 зр. — Кожі щура торбача суть маленькі і не дорогі, платять ся по 60 кр. до 1 зр. 80 кр., але за то привозять їх тепер у величезній масї, що-до скількости перевисшають їх хиба лиш одні кожі з виврок. Північна Америка висилає сих кож 200.000 до 500.000 річно а з Австралиї приходять они цїлими міліонами. В 1872 продано в Льондонї з австральского опосум лиш 18.000 штук, але в десять лїт пізнїйше, в 1882 р., вже аж півтора міліона, в 1889 р. звиш 3 міліони, а тепер продають що року пересїчно по півтретя міліона штук.

Пригляньмо-ж ся тепер сим зьвірятам кождому з окрема. Наш тхір звістний загально, а що він не пахне, се знає ся також загально. Наш борсук також добре знаний. Оба ті зьвірята як і посвояченний з ними **скунк** або **вонячий борсук** належать до породи зьвірят куноватих. Але наш тхір нїчим проти американьского вонячого борсука або скунка; він хоч і не великий але такий страшний, що й люди і зьвірята дуже єго боять ся та вже здалека

тискає і їх душу до землї. Не годно прийти на думку, що поки ті, що дають удержанє духовеньству, будуть бідні і темні, то й оно бідним остане ся.

Нігде не знати таких сумних слїдів консерватизму, як у нас. Того консерватизму, що засліплює очи, не дає прямо дивити ся, хоть душа і тїло протестують голосно против нього; того консерватизму, що на старий лад хоче спасти нарід і не зважає на великий поступ у сьвітї. Сей наш консерватизм старих способів і ідей не допустять сьвітло у темноту підбескидских Русинів. І так, хоч уже трохи не у всїх сторонах прийшли до пересьвідченя, що нарід треба учити на народній мові, а ми ще не годні стрясти з себе зовсїм нам незрозумілої (хиба яким 25 людям) росийщини, котра під такою гарною назвою, як „литературний язык“ росла, розширила ся і затемнила Русь нашу. Наші Мадяри ще доси не бачили у росийскім язику нїчого шкодливого для нашого народу, тому він так і запанував, хоч до нас, як менї здає ся, не доходять рублї, але проте кілько нам пошкодила сама росийска мова! Ся мова була причиною, що угорскі Русини не жиють в Европі, не можуть числити ся до Европи. Бо ті книжки і часописи, що наша інтелїґенция продукувала для народу, були все або церковно славяньскі, або латиньскі, або росийскі або мадярскі, а нїколи народно-рускі. Який же они могли мати добрий вплив на нарід, котрий їх не розумів і не розуміє?

Тепер уже у нас досить богато людий прийшло до пересьвідченя, що росийску мову треба нам з наших книжок і часописий усунути. Лише трудно взяти ся нам до реформи, бо сил і гроший за мало, а упередженя страшенні. (Редактор Фенцик у своїм „Листку“ прокляв кождого земплиньского Русина, коли той возьме в руки такі видавництва, як календар Фесторія. Сей „реформатор“ Фесторій числить ся з фактом, що в его комітатї Русини не мають нагоди навчити ся кирилицї і тому видав календар латиньскою азбукою, аби Русини не забували бодай своєї мови).

Вся надія наша на тих 20 до 25 людий з лїтературного товариства сьв. Василія Великого, в котрих руках лежить доля пароду і котрі може возьмуть верх. Число їх мале, а ті, що иншою дорогою хотїли би іти, за слабі. Тут ми мусимо доконче просити о поміч Вас, буковиньскі і галицкі Русини!

Нїхто з нас не писав ще книжки, а бодай брошури про наші відносини, котрі тепер угорскі ґазети називають руским питанєм. Загальна нужда до того довела справу, що сама держава мусїла зглянути ся на Русинів і тепер підпомагає їх грішми, радами, конференциями, не хоче допустити їх до голодної смерти. Але та поміч держави лише хвилева, бо дай дурневи гроші, а він їх запропастить без хісна: хоть як підпомагає держава наші „чуеші“, не стануть они на власні ноги, скоро лишать ся і на дальше темними. Учити треба їх! Але школи наші в руках таких людий, що своїми застарілими способами не зроблять з неї нїчого доброго. Ту передовсїм закон має рішити, що в школах наші бідняки мають учити ся рускої, а не росийскої мови. І то так у народних як і середних школах, де тепер під титулом ruten nyelo (рускої мови) участь саме росийскої мови і духа. Рускою, народною мовою писані книжки треба ту давати в руки народу, бо він инших не розуміє. Гей! ми все ще держимо ся тих слів, що Гомічко, редактор „Карпата“ сказав р. 1876 Драгоманову: „Ви хочете, щоб ми мовою слугів писали; адже-ж лїтература на цїлім сьвітї для панів пише ся...“

Для сеї „мови слугів“ ми мусимо вибороти право на житє. Се ясна річ, а що єї у нас доси нїхто не піднїс, то лиш тому, що не було сьмілого чоловіка, котрий би нам описав наші обставини так, як они є. Я певний, що коли така книжка вийшла би у сьвіт, особливо між мадярами, они самі жадали би заведеня в школах рускої а не росийскої мови. А і наша інтелїґенция, прозрівши, пішла би радо новим шляхом. Лише треба дїло приготовити. В тій цїли я видаю книжку, котру тепер написав по мадярски, під заголовком: „Краєва політика, патріотизм, і угорскі Русини“. Розуміє ся, не думаю, щоб від моєї книжки прокинув ся зараз весь нарід; я буду вже рад, коли розбуджу хоть троха той нарід, що від 500 років спить, а Мадяри его з Готентотами порівнують.

Новинки.

Львів дня 24-го марта 1897.

— **З львівскої аепархії**. Презенти одержали оо.: Володим. Погучко на Сіхів, Теоф. Любинецкий на Вербів, Григ. Содомора на Новосілку-Кут, Ів. Головкевич на Лукавицю вижну. — На конкурс з речинцем до 6-го мая розписані парохії: Черепин, дек. щирецкого; Підгірці, дек. олеского і Волків, дек. щирецкого. — Митроп. ординарият виставив грамоту на душпастиря в Монт-Кармель в Сполучених Державах північної Америки для о Стеф. Макара, сотрудника в Хирові, а душпастир з Монт-Кармель о. Нест. Дмитрів одержав грамоту на душпастиря в Віннипеґ в Канадї.

— **Бранка.** Команда X. корпусу в Перемишли. 9 полк піхоти в Миколаєві від 1—5 цьвітня, в Жидачеві від 7—13 цьвітня, в Сколім від 1—5 цьвітня, в Стрию від 7—14 цьвітня, в Калуши від 29 цьвітня до 8 мая, в Рожнїтові від 10—12 мая, в Долинї від 14—19 мая, в Болехові від 20—25 мая. — 10 п. п. В Добромили від 1—5 цьвітня, в Бірчи від 7—10 цьвітня, в Кривчи від 12—14 цьвітня, в Перемишли від 28 цьвітня до 8 мая, в Березові від 10—15 мая, в Динові від 17—20 мая. — 45 п. п. В Устриках долїшних від 1—5 цьвітня, в Лїську від 7—13 цьвітня, в Сяноцї від 28 цьвітня до 8 мая, в Риманові від 10—13 мая, в Коросні від 15—26 мая. — 77 п. п. В Самборі від 1—14 цьвітня, в Дрогобичи від 29 цьвітня до 15 мая, в Турцї від 2—13 цьвітня, в Старім містї від 29 цьвітня до 5 мая. — 89 п. п. В Янові від 1—7 цьвітня, в Городку від 9—13 цьвітня, в Судовій Вишни від 29 цьвітня до 4 мая, в Мостисках від 5—12 мая, в Раві від 14—29 мая, в Комарнї від 29 цьвітня до 4 мая, в Рудках від 6—11 мая, в Краківци від 13 до 17 мая, в Яворові від 19—25 мая. — 90 п. п. В Ніску від 1—10 цьвітня, в Ярославі від 12 цьвітня до 4 мая, в Сїняві від 5—8 мая, в Лежайску від 10—15 мая, в Ланцутї від 10—15 мая, в Цїшанові від 1—7 цьвітня, в Любачеві від 8 до 14 цьвітня.

— **Огнї.** В ночи з дня 17-го на 18-го с. м. погоріло в Гавловичах, ярославского повіта, 28 господарских будинків.

— **Убийство.** Стефан Белза, возьний замешкалий в Кракові при улици Чарновейскій став ся вчера жертвою случайного убийства. Именно завдав єму смерть 5-лїтний жидівский хлопчик, син голяря, що жартом приложив єму до скрони револьвер. Револьвер набитий випалив, а Белза погиб на місци. Ратункове погогівлє сконстатувало вже смерть.

— **Злодійска спілка.** Від 6 місяців лучали ся в Тернополи часті крадежи з вломами, на котрих слїд годї було полїциї попасти. Помимо енерґічного слїдженя злодії господарили в містї і аж 18 с. м. о 2-ій годинї в ночи удало ся полїциї

від него утїкають. Він має, бачите, такий спосіб оборони, що хоч і не укусить, то таки відстрашить хоч кого небудь від себе, лишить єму память на довгі часи; як бризне зпід хвоста страшно воняючою материєю, то всї зараз втечуть від него. Скунк єсть всего 40 центиметрів довгий і має майже так само довгий хвіст. Головна спідна барва его блискучого кожушка єсть чорна. Від носа помежи очима іде біла вузонька смуга, котра на чолї розширяє ся, переходить відтак на лопатки і тут розділяє ся на дві широкі білі смуги, котрі ідуть боками аж до хвоста і там знову сполучає ся. Хвіст має також дві білі смуги, або представляє мішанину з чорної і білої барви.

Скунк жиє в північній Америцї, в сторонах недалеких Гудзоньского заливу і звідси розходить ся досить далеко на полуднє. Звичайно держить ся в місцях висше положених, в хащах вздовж берегів рік, або також між скалами, де криє ся в скалубинах та печерах. Він, видко, знає дуже добре, яке небезпечне у него оружиє, бо не боїть ся нікого і не втїкає; скакати або влазити як кіт по деревах не уміє, ходить лиш поволи або підскакує. Коли іде, то горбит ся та заєдно носить хвіст до гори, як би на то, щоби кождої хвилї був готовий до оборони. Коли его стрітити случайно, то він стане спокійно, підоймє хвіст, оберне ся задом і коли потреба, бризне. Коли его пси де присядуть, то він пустить хвіст по хребті подібно як вивірка, оберне ся задом і зачинає підскакувати. Пси вже знають, що то значить і звичайно держать ся здалека. Лиш дуже сьмілі кидають ся на него і роздирають. Замітне й то, що зачіплений скунк не бризне нїколи перед часом, але чекає, коли аж ворог зовсїм близько підійде до него.

Часом бризкає скунк хоч би его й не зачіпити, може длятого, що єму здає ся, що небезпечність близька і треба боронити ся. Зідгоф розповідає таку пригоду: Мій син — каже він — вийшов був собі одного разу вечером на прохід, аж ось на дорозї взяв ся звідкись скунк і вхопив его зубами за штани. Він ледви відчепив ся скунка тим способом, що потряс сильно ногою, а відтак копнув звіря і забив его. Підчас того скунк его обризкав. Коли він вернув домів, розійшов ся в тій хвили по хатї такий страшенний і поганий сморід, що гостї, котрі у нас случайно були, мусїли чим скорше втїкати, а домашні дістали зараз блювоти. Анї провітрюванє анї каджене не помагало нїчого Чоботи було чути ще по читирох місяцях, скоро лиш трохи розогріли ся, мимо того, що їх зараз обмито хльоровою водою і повішено в дим. Та пригода стала ся в груднї; звіря закопано в городі, а мимо того ще в серпню слїдуючого року чути було сморід на тім місци. — Фребель розповідає знов таку історию: Одного разу почув він за собою якийсь шелест. Коли оглянув ся, побачив вонячого борсука, котрий став воркотїти і тупати ніжками, а коли він хотїв вдарити его палицею, борсук оббризкав єму одїж, лице і волосє. Его взяла тогди така злість, що він забив скунка. Опісля хотїв він зайти до якоїсь хати, але люди вже зачули сморід, замкнули двері і не хотїли пустити, лиш давали єму раду, що робити. Вода, мило, кольоньска вода не помагали нїчого і бідний подорожник мусїв позичити соби одїня від якогось кольонїста, перебрав ся, розложив великий огонь і розвісив своє одїнє в димі та сам через кілька годин мусїв голову держати в димі.

Пес, на котрого скунк бризне, качає ся як скажений по земли, і очевидно хотїв би стерти з себе той сморід, а бували случаї, що пес, котрого скунк оббризкав, по 8 днях мимо того, що его добре мили і натирали піском, так воняв, що в хатї не можна було висидїти. При польованю на скунків цїла штука в тім, щоби его убити, заким він ще з себе випустить вонячу материю, щоби відтак не воняла від неї кожа. На то треба також уважати при здойманю кожі.

В своїм родї єсть цікаве опосум або щур торбан. Звіря се належить до дивного рода звірят, котрі на цїлім сьвітї не мають подібних до себе а нагадують хиба лиш ті звірята, які були колись на земли в дуже давних часах, перед многими а многими тисячами лїт. Торбачами називають ся они длятого, що самички носять молоденькі в торбинках під животом. Молоді приходять дуже борзо па сьвіт, у деяких до 14 днів, у инших в місяць, і суть ще недородками, голенькі, слїпі, там де ніжки, мають лиш грубі кінчики, а писочок ледви слїдний. Скоро молоде прийде на сьвіт, то мати бере его зубами і вкладає до торби, в котрій суть цицки. Молоденке приссе ся тут і росте дальше. Самичка носить его у деяких торбачів 6 до 8 місяців. Аж в семім місяци молоденьке перший раз виставляє голову з торби а від того часу минає ще яких 9 недїль, заким оно перший раз вилїзе з торби.

Отже до таких торбачів належить і щур торбач або опосум званий також дидельфом. Всї, що коли виділи се звіря, кажуть, що оно дуже погане; не відзначає ся анї барвою свого волоса, анї якимись милим способом свого житя. Щур торбач буває звичайно около 47 центиметрів довгий а хвіст має мало що коротший. Голова у него подовгаста, чоло сплощене а писок довгий рийковатий, шия груба; хвіст досить грубий, круглий і голий, вкритий лускою. Барва волоса єсть мішанина чорного і

прихопити Якова Штайнберґа і Іцка Ґрінбавма в хвили, коли они відорвали від дверий склепу з рільничими знарядами Ліднера і Бомзого при ул. Руский скобель з колодкою. Слідство полїцийне викрило, що ті злодії допустили ся в послїдних 6 місяцях кільканайцятьох більших і менших крадежий, з котрих найбільша була в школї Перля, де розбивши касу украли 206 зр. 90 кр. готівкою. Тої самої ночи, коли їх зловлено, добували ся злодії до канцеляриї ізраїльского збору, але їм не удало ся виважити дверий і они покинули свій намір, а забрали ся до виважуваня дверий в склепі Ліднера.

— **Катастрофа на мори.** В північній Америцї коло пригірка Гатерас затопив ся корабель дня 8 с. м. На корабли разом з моряками було 84 людий, з котрих 80 утопило ся, а чотирох, між ними капітан, лїкар, машинїст і один подорожний виратували ся. Коли корабель потапав, дістало ся до човна 35 людий. Через 7 днів плавали они по мори без поживи і напитку; 31 з них померло, а перед тим многі зійшли з ума. Аж дня 14 с. м. надплив якийсь корабель, котрий приняв до себе чотирох нещастних ще живих людий. Були такі ослаблені, що не могли викинути трупів з човна в море.

— **Оріґінальний памятник.** Посол грецкий і бувший міністер Папаміхалопулос прибув на Крету і звидів табор войск грецких під Акротірі, збомбардований, як звістно, кораблями европейских держав. На боєвищи найшов він 37 ґранатів, а то 7 российских, 7 німецких, 3 австрийські а прочі анґлїйскі. Найбільший ґранат российский; він викинений з віддали чотирох кільометрів розірвав прапор грецкий. Найшов ся також один ґранат турецкий, навіть не розпукнений. Всї ті відломки ґранатів відослано до Атин, де з них уставить ся піраміда в народнім музею, в сали „фільгеленьский“, де стоять статуи Байрона, Віктора Гіґо, Мілєра і инших приятелїв справи грецкої.

— **Померла** Ольга з Сохацких Касарабова, жена ад'юнкта зелїзниць державних дня 22-го с. м. у Львові, в 38-ім роцї житя.

Штука, наука і лїтература.

— **„Учителя“ ч. 6** містить: Продовжене розвідки Ант. Глодзиньского „Огород шкільний“; статю В. Ш-ча „Індивідуальність учеників при збірнім научаню“; — продовжене „О тім, як комахи дбають про своє поколїнє“ В. Шухевича; — справоздане з загальних зборів руского товариства педаґоґічного; — вісти з руского товариства педаґоґічного; — постанови властий шкільних; — конкурси.

— **„Дзвінка“ ч. 6** з дня 20 марта містить: Оповідане „Зима“ Віри Лебедової; — стишок Сильв. Яричевского „Книжочко моя“; — продовжене повістки „Без родини“ Г. Мальота; — стишок Сильв. Яричевского „Буря“; — дальшу часть „Учених розмов Никольця з татком“ (конець про Квітку-Основяненка); — початок історичного оповіданя „Як жили в давній Руси“ дра В. Коцовского; — продовжене оповіданя „Ляо, малий Китаєць“ Е. Бертета і розвязки задач, задачі та спис дїтий, які надіслали жертви для тов. „Руслан“ і „Шкільну поміч“ у Львові. — Ілюстрация представляє вид могили Т. Г. Шевченка.

Господарство, промисл і торговля.

Торг збіжевий.

Львів дня 23-го марта: Пшениця 7·60 до 7·70 зр.; жито 5·40 до 5·60; ячмінь броварний 5·80 до 6·—; ячмінь пашний 4·75 до 5·— овес 5·60 до 6·—; ріпак 12·— до 12·50; горох 5·— до 8·—; вика 4·50 до 4·75; пасїнє льняне —·— до —·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 4·50 до 4·75 гречка —·— до —·—; конюшина червона галицка 25·— до 40·—; шведска 45·— до 60·— біла 40·— до 50·—; тимотка —·— до —·— ганиж —·— до —·—; кукуруза стара 5·— до 5·25; нова 5·— до 5·25; хміль —·— до —·—.

Телеґрами.

Відень 24 марта. Є. Вел. Цїсар надїлив учителя шкіл народних Василя Павлишака в Заболотові срібним хрестом заслуги з короною.

Канеа 24 марта. Початок окупациї Крети: Вчера вийшов на Крету перший відділ французского войска окупацийного. Музика войскова на российскім корабли повитала Французів марсилїянкою.

Константинополь 24 марта. Анґлїйска амбасада поробила у Порти відповідні кроки в справі події на передмістю Тофане, а до неї прилучили ся всї инші амбасади. Султан визначив комісию, котра має справу розслїдити. (В Тесалії стріляли Турки на віз, в котрім їхало двох анґлийских кореспондентів і один грецкий офіцир).

Атини 24 марта. Депеша з Арти доносить, що власти в Превесї, мабуть внаслїдок приказу з Константинополя залишили роботу около укріплень, відповідно до жаданя з грецкої сторони. Турецке войско на границе Епіру стоїть в силї 10.000 людий.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1896, після середно-европ. год

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	11·00	4·40	9·55	6·45	—
Підволочиск	5.55	2·06	—	—	9·30	10·45	—
Підвол. з Підз.	6·08	2·19	—	—	9·48	11·12	—
Черновець	6·10	—	—	10·15	2·45	—	—
Черновець що понедїлка	—	—	—	10·25	—	—	—
Белзця	—	—	—	9·15	—	—	—
Мушини на Тарнів	8·40	11·00	—	4·40	—	6·45[1]	—
Гребенова [2])	—	—	—		9·35	—	—
Сколього і Стрия	—	—	—	5·22	9·35	3·05	7·22
Зимної Води [4])	—	—	—	—	3·29	—	—
Брухович [5])	—	—	—	—	1·20	—	—
Брухович [6])	—	—	—	—	3·20	—	—
Янова [7])	—	—	—	9·45	3·00	8·55	—
Янова	—	—	—	9.45[8]	1·05[9]	3·00[10]	6·25[8]

[1]) Від 1 червня до 30 вересня. [2]) Від 10 липня до 31 серпня. [3]) До Сколього лише від 1 мая до 30 вересня вкл. [4]) Від 1 мая до 6 вересня в неділї і сьвята. [5]) Від 1 мая до 6 вересня в неділї і сьвята. [6]) Від 1 мая до 6 вересня в будні дни. [7]) Від 1 мая до 15 червня і від 1 вересня до 30 цьвітня кождого дня. [8]) Від 16 червня до 31 серпня що день. [9]) Від 16 червня до 31 серпня в неділї і сьвята. [10]) Від 16 червня до 31 серпня в тиждневі дни.

Поїзд блискавичний зі Львова 8·40 рано, в Кракові 1·48 по полудни, у Відни 8·56 вечер.

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано

Час подаємо після годинника середно-европейского; він різнить ся о 36 мінут від **львівского: коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 год. і 36 мін.**

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий

білого. Щур торбач жиє в Америцї, почавши від північних сторін Сполучених Держав аж до Чїле і полудневої Бразилиї в полудневій Америцї. Держить ся звичайно лїсів і хащів, а людем робить велику шкоду. Одібон (Audubon) ось так описує се зьвіря:

Я як би ось ще тепер видїв се зьвіря перед собою. Ледви що сніг зачав топити ся, оно лїзе поволи і осторожно по нїм, обнюхує землю, чи нема дещо для него. Знайшло слїд якоїсь курки чи заяця, підносить голову і вітрить; тепер пустилось і біжить. Нараз стає, бо зьвіря, що лишило слїд, або скочило, або кинуло ключку. Опосум стає отже на задні ноги розглядає ся, вітрить а відтак біжить дальше. Добігло до якогось дерева, обнюхало єго доокола і щезло десь в дуплї. За хвильку вилазить звідтам і держить вже в писку загризену вивірку. Тепер лїзе на дерево, пристає, розглядає ся, лїзе що раз висше і наконець ловить ся хвостом за якусь галузку та острими зубами розриває нещасливу вивірку. Нещасливі ті курники, де опосум раз загостить; оно на них нїколи не забуває, все навідує ся до них.

У великих, густих лїсах лазить опосум як день так ніч, хоч волить лазити потемки. Нори собі не робить, але криє ся в першу лїпшу, яку на досьвітку де побачить. Коли знайде в норі ще яке зьвірятко, то тим лїпше, бо має ще чим поживити ся. Коли нема мяса, то їсть кукурузу та корінцї. В курнику видушить всї кури, а тогди лиш кров з них випиває, а єсть таке пажерливе, що не даєсь відстрашити від своєї добичі, хоч би єго й на місци убити. Але правда, не так то єго легко убити. Оно знаючи, що не може оборонити ся, звине ся в клубок і не дає ні знаку житя. Господар бє і бє аж єму здає ся, що вже й убив, бо зьвіря не рушає, роззявило рот і вивалило язик, очи вже мутні. Господар забирає ся та іде; ледви що пішов, а опосум встає та суне поволеньки в лїс. Оно лиш було причаїло ся. З того і пішла у Американцїв приповідка о чоловіцї, котрий в бійці або при якій иншій нагоді причаїть ся, кажуть, що „робить з себе опосум“.

Самиця щура торбача ходить з молодими всего лиш 14 днів. Коли відтак прийдуть на сьвіт, найменше 4, найбільше 16 складає їх одно за другим до торби. Они зразу дуже маленькі, такі як горох і майже не подобають на зьвірята; очий і ух ще не мають, навіть писка не видко, хоч очевидно мусять єго мати бо присисають ся до матери. Писок росте скорше як всї части тїла; відтак аж виростають очи і уха. По 14 днях отвирає ся торба, котру самиця може довільно стягати і розтягати, а по яких 50 днях молоденькі вже зовсїм виросли. Виглядають тогди як миши, суть покриті волосом і вже видять. До 60 днів свого житя в торбі, вага їх стає вже в сотеро більша, як була тогди, коли они перший раз дістали ся до неї. Самиця не позволить нїяким способом подивити ся на молоденькі в торбі; дасть ся не знати як мучити, навіть повісити над огнем, а не отворить торби. Аж коли молоді стали так великі, як щури, виходять з торби, але ще й тогди бігають за нею і она мусить їх живити.

Задля того, що опосум робить в курниках велику шкоду, убивають єго всюди немилосердно. Особливо мурини не дають єму нїгде жити, тим більше що єго мясо хоч дуже смердить і Европеєць не їв би єго за нїяку цїну, єсть для них великим присмаком.

(Конець буде).

ІНСЕРАТИ.

Поручае ся

торговлю вин ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львові. 2

ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ

Спілки командитової

ЮЛІЯНА ВАНҐА

у Львові, улиця Академична ч. 5

поручае з ґваранциею складників і по уміренних цінах

під весняні засіви, ярини, бураки і т. п.:

суперфосфати, салітру хілійску і сіркан потасовий;

на луки: **жужлї Томаса з фабрик надреньских і каїніт калуский.**

Специяльні навози під картофлї і під хміль.

Цїнники і близші поясненя на жадане висилае ся відворотно! 19

ГАЛИЦКИИ БАНК КРЕДИТОВИИ

почавши від 1 лютого 1890 поручае

4% Асигнати касові

з 30 дневним виповідженем

3½% Асигнати касові

з 8 дневним виповідженем, всїже згодячі ся в обізї

4½% Асигнати касові

з 90 дневним виповідженем, будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4 проц. з дневним терміном виповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890. 3 Дирекция.

16

Мужчини

При ослабленю мужескім, мій ц. к. упр. ґальвано-електричний апарат, для власного ужитку з добрим успіхом. Лїкарскі порученя. Проспект в коперті в марках 20 кр.

І. Авґенфельд,

Відень. IX., Türkenstrasse 4.

Печене тїст сьвяточних

вийшло з друку

в язицї рускім

і обнимае:

Знамениті струцлї на маслї, парені, пістні, **смачні булки дорівнуючі бабам** і т. п.

Пляцок дактилевий, крухий, чоколядовий, **пезрівнаний оріховий.** Нуґат і т. п. Мазурки бакалїєві, макароникові, марципанові, лїнцкий торт і т. п. Торт провансиий, хлїбний, іспаньский, **знаменитий сирний** і т. п.

Всїлякі тїста до кави, чаю і чоколяди.

Знамениті приписи на медівники і т. п.

Цїна 70 кр.

По присланю перекавом почтовим 76 кр. доконуе посилку franco

Народна Друкарня

Ст. МАНЕЦКОГО

Львів, Готель Жоржа. 22

Бюро дневників і оголошень

Л. ПЛЬОНА

у Львові

улиця Кароля Людвика ч. 9.

приймае

абонамент на всї дневники

по цїнах оригінальних.

Бюро оголошень і дневників

приймае

ОГОЛОШЕНЯ

до всїх дневників

по цїнах ориґінальних.

До

Народнеї Часописи, Ґазети Львівскої, і Przegląd-y

може лише се бюро анонси приймати.

С. Кельсен у Відни

поручае:

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові насади з патентовим замкненем. — Збірники на воду. — Комплетні уряджeня купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

Заступники для Галичини і Буковини

ГЕРМАН ГАМЕЛЬ у Львові Пасаж Гавсмана ч. 8.

На жадане висилае ся катальоги.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.